

Türk - Macar Tasfiye Protokolüne ek protokolün onanmasına dair Kanun

(Resmî Gazete ile ilânı : 2 . VI . 1951 - Sayı : 7824)

No.
5778

Kabul tarihi
28 . V . 1951

BİRİNCİ MADE — 12 Mayıs 1949 tarihli Türk - Macar Tasfiye Protokolü gereğince 1 Haziran 1950 tarihine kadar tasfiyesi icabeden alacaklardan bakiye kalan miktarın tasfiyesini teminen 13 Ekim 1950 tarihinde Peşte'de imzalanan ek protokol kabul edilmiş ve onanmıştır.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

30 Mayıs 1951

12 MAYIS 1949 TARİHLİ TÜRK - MACAR TASFİYE PROTOKOLÜNE EK PROTOKOL

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Macaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti, eski Türk alacaklarının vaziyetinin Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin isteği üzerine Budapeşte'de toplanan Türkiye - Macaristan Muhtelit Komisyonu tarafından incelenmesi neticesinde, bu alacakların 30 Nisan 1951 tarihine kadar tasfiyesini temin eylemek üzere aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır:

Madde — 1.

1 sayılı ek «A» listesinde gösterilen Macaristan menşeli mallar bedelinin % 15 i ve 2 sayılı ek «B» listesinde gösterilen Macaristan menşeli mallar bedelinin % 50 si mevzuubahis eski alacakların tasfiyesine tahsis olunacaktır.

Madde — 2.

Türk yetkili makamları, müracaatların aşağıda 6 ncı maddede gösterilen «Tasfiye hesabı» nın kapanması tarihine kadar yapılması şartıyla, «A» listesinde bildirilen Macaristan mallarının ithaline müsaade edecektir.

«B» listesindeki malların ithali için aynı tarihe kadar yapılacak müracaatlar Türk makamlarınca hayırhahlıkla tetkik olunacaktır.

Mevzuubahis mallar hakkındaki ithal talepleri ilgililer tarafından Türk yetkili makamlarına Türkiye'de yürürlükte bulunan genel ithalât rejimindeki kaideler ve usullere göre yapılacaktır.

Madde — 3.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, işbu Protokolün 1 nei maddesinde bildirilen «A» ve «B» listelerindeki mallar bedellerinin %15 ve % 50 lerini A. B. D. Dolârı üzerine Macaristan Millî Bankası adına açacağı «Hususi Tevziat Hesabı» nın matlubuna geçirecektir.

«A» ve «B» listelerinde gösterilen mallar bedellerinin geri kalan % 85 ve % 50 leri 12 Mayıs 1949 tarihli Ödeme Anlaşmasının 1 nei maddesindeki «A. B. D. Dolâr Hesabı/Ahdî Hesap» ın matlubuna geçirilecektir.

Madde — 4.

Macaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti, işbu Protokolün imzalanması tarihinden 31 Aralık 1950 tarihine kadar, 12 Mayıs 1949 tarihli Tasfiye Protokolünün 1 nci maddesindeki «Tasfiye Hesabı»nın matlubuna aşağıdaki fâsıla ve nispetler dairesinde bir milyon Türk lirası ödemeyi taahhüt eyler:

25 Ekim 1950	de	300 000	T.L.
31 Ekim	»	300 000	»
30 Kasım	»	200 000	»
31 Aralık	»	200 000	»

---

1 000 000 T.L.

Bu bir milyon Türk lirası aşağıdaki şekilde ve yoldan ödenecektir.

1. «Hususi Tevziat Hesabı» ilk defa 25 Ekim 1950 tarihinde ve bundan sonra her ayın sonunda kesilecek ve matlup bakiyesi tamamen «Tasfiye Hesabı»nın matlubuna devrolunacaktır.
2. «Hususi Tevziat Hesabı»nın matlup bakiyesi yukarda tesbit edilmiş meblâğları karşılamaya kifayet etmediği takdirde, bu bakiye, aradaki fark «A.B.D. Dolâr Hesabı/Ahdî Hesap»tan «Tasfiye Hesabı»nın matlubuna devredilmek suretiyle tamamlanacaktır.
3. Eğer, aksine «Hususi Tevziat Hesabı»nın matlup bakiyesi tesbit olunan taahhüdü aşmakta ise, işbu hesap bakiyesi tamamen, «Tasfiye Hesabı»nın matlubuna geçirilecektir.
4. Yukarda bildirilen bir milyon Türk lirasının 31 Aralık 1950 tarihine kadar «Tasfiye hesabı»na tamamen ödenmesi üzerine «Hususi tevziat hesabı» aynı tarihte kat'î olarak kapatılacaktır. 1 Ocak 1951 den itibaren «A» ve «B» listelerinde gösterilen mallar bedellerinin % 15 ve % 50 leri doğrudan doğruya «Tasfiye hesabı»nın matlubuna geçirilecektir.

Madde — 5.

«Dolâr» la tutulan «Hususi tevziat hesabı»ndan ve «Dolâr» la tutulan A.B.D Dolâr hesabı/Ahdî hesap»tan «Türk lirası» ile tutulan «Tasfiye hesabı»na devredilecek meblâğlar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının muamele günündeki resmî rayicine göre tahvil edilecektir.

Madde — 6.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Macaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti karşılıklı eski alacakların en geç 30 Nisan 1951 tarihine kadar tamamen tasfiyesini tâcil için ellerinden geleni yapacaklardır. «Tasfiye hesabı» 12 Mayıs 1949 tarihli Tasfiye Protokolünün 8 nci maddesine uygun olarak en geç 30 Nisan 1951 de kapatılacaktır. Bu tarihe kadar tasfiye edilemeyecek alacaklar aynı Protokolün 9 neu maddesine uygun olarak «A.B.D Dolâr Hesabı/Ahdî Hesap» yolundan ödenecektir.

Madde — 7.

«A» ve «B» listeleri dışında kalan Macaristan malları bedellerinin % 8 leri 12 Mayıs 1949 tarihli Tasfiye Protokolünün 8 nci maddesine göre eskisi gibi doğrudan doğruya «Tasfiye hesabı»na geçirilecektir.

Madde — 8.

İşbu Protokolün 4 ncü maddesindeki bir milyon Türk lirasının ilk iki taksiti olan 600 000 Türk lirası 31 Ekim 1950 ye kadar «Tasfiye hesabı»nın matlubuna tediye edilmiş olmak şartıyla, 12 Mayıs 1949 tarihli Ödeme Anlaşmasının 5 nci maddesinde bildirilen kredi haddi 1 Kasım 1950 tarihinden itibaren Macaristan Millî Bankasınca 400 000 Dolâra kadar kullanılabilir.

Kasım 1950 den itibaren, her ayın sonunda, her ay içinde «Tasfiye hesabı»nın matlubuna yatırılan ödemeler nazarı itibara alınacak ve, Macaristan Millî Bankasının kullanılabilir kredi miktarı, 12 Mayıs 1949 tarihli Ödeme Anlaşmasının 5 nci maddesindeki 500 000 Dolârlık haddi buluncaya kadar, otomatik olarak her 10 Türk Liralık tediye mukabili 1 Dolâr nispetinde artacaktır.

Madde — 9.

«Tasfiye hesabı»nın kapanması tarihinde, yukardaki madde hükümleri böyle bir artmaya inân vermese dahi, Macaristan Millî Bankasının kredi haddi 500 000 Dolâra yükseltilecektir.

Madde — 10.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Macaristan Millî Bankası işbu Protokol hükümlerinin tatbikını temin eylemek üzere alınacak teknik tedbirler hususunda anlaşacaklardır.

Madde — 11.

12 Mayıs 1949 tarihli Ticaret Anlaşması, Ödeme Anlaşması ve Tasfiye Protokolü ile eklerinin işbu Protokol ile değiştirilmeyen bütün diğer hükümleri yürürlükte kalacaktır.

Madde — 12.

İşbu Protokol, İki Taraf Hükümetlerinin tasdık şartına bağlı olmak üzere, imza tarihinden 10 gün sonra yürürlüğe girecektir.

13 Ekim 1950 tarihinde Fransızca ve iki nüsha olarak Budapeşte'de imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına
C. H. Tepeyran

Macaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti adına
Laszlo Ujhazy

Ek:

- 1 - A listesi
- 2 - B listesi
- 3 - Müşterek beyanname

Ek : 1.

A) Listesi

Tarife No.	İstatistik No.	Malın cinsi	Dolârla kıymeti
378	1250	75 ten yukarı pamuk mensucat	
	1251	Yalnız gaz idrofil ve sıhhi sargı	
	1252	51 - 65 ipliğe kadar olanlar	
	1253	66 - 80 ipliğe kadar olanlar	
	1254	80 den yukarı olanlar	
379	1273	75 ten yukarı olanlar	
	1275	51 - 65 ipliğe kadar olanlar	
	1276	66 - 80 ipliğe kadar olanlar	

Tarife No.	İstatistik No.	Malın cinsi	Dolarla kıymeti
	1277	80 den yukarı olanlar	
	1296	75 iplikten yukarı olanlar	
	1298	51 - 65 ipliğe kadar olanlar	
	1300	80 iplikten yukarı olanlar	
	1319	75 ten yukarı olanlar	
	1321	51 - 65 e kadar olanlar	
	1322	66 - 80 e kadar olanlar	
	1323	80 den yukarı olanlar	1 600 000
497	1636		
	1635	Pengere camı	
	1637		
	1638		300 000
505	1656	Müteşehhip lambalar	200 000
483	1587	Porselen veya fayansın tuğla	
	1588		
485	1591		
	1592		
	1593	Porselen veya çiniden sıhhi malzeme	
	1594		
	1595		600 000
487	1597		
	1600	Porselen veya çiniden sofrta takımları	
	1603		300 000
552	1904		
	1912	Mutfak levazımı ve sair	250 000
541	1871		
	1872		
	1873		150 000
538	1842		
	1843		
	1844		
	1850		
	1852	El aletleri	
	1853		
	1854		
	1856		
	1857		200 000
598	2147		
	2149	Gaz ve su muadditleri	200 000
652		Elektrik motörleri	100 000
			3 900 000

Bu listede gösterilen mal bedellerinin % 15 leri her madde için ayrılan kontenjanlar tükeminceye kadar eski alacakların tasfiyesine tahsis olunacaktır.

Her madde için ayrılan kontenjan tükemir tükemmez, bu mallar bedellerinden tahsil olunan yüzdeler % 8 i tecavüz etmeyecektir.

Ek : 2

B) *Listesi*

Tarife No.	İstatistik No.	Malın einsi	Dolârla kıymeti
66	164	Hayvani tutkal	75 000
306	1019	Stor	200 000
307	1023		
	1024	Fırçacı mamulâtı	
	1025		
	1026/c		
	1029		
	1030		100 000
538	1849		
	1851		
	1855		
	1855/a	El aletleri	
286	972		
	973	Parke tahtası ve kontrplâk	300 000
			<hr/>
			675 000

Bu listede gösterilen mal bedellerinin % 50 leri her madde için ayrılan kontenjanlar tükeneinceye kadar eski alacakların tasfiyesine tahsis olunacaktır.

Her madde için ayrılan kontenjan tükendir tükенmez, bu mallar bedellerinden tahsil olunan yüzdeler % 8 i tecavüz etmeyecektir.

İki Yüksek Akıd Taraf, her madde için ayrılan kontenjanı müştereken artırabilirler ve muhtabakatlarına göre bu listeye başka mallar ithal edebilirler.

Ek : 3.

Mühterek Beyannamesi

12 Mayıs 1949 tarihli Tasfiye Protokolüne ek Protokolün imzalanması sırasında, Macar Heyeti, karşılıklı kredi hadlerinin iki Akıd Taraf için 800 000 Dolâra iblâğı arzusunu izhar etmiştir.

İki heyet, bu arzuyu nazarı itibare alarak aşağıdaki hususları beyan ederler:

1. 12 Mayıs 1949 tarihli Ödeme Anlaşmasının 5 ne maddesine göre mütekabilen tanınmış olan kredi hadlerinin iki memleket arasındaki ticari mübadelelerin inkişafı için gerekli zaruretlere tekabül edecek bir seviyeye çıkarılması arzuya şayandır.

2. Verilecek kararın 1 Haziran 1951 tarihinde yürürlüğe konulması için, bu mesele, halen cari ahdi devrenin nihayete ermesinden evvel tetkik olunacaktır.

13 Ekim 1950 de Budapeşte'de imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
adına
C. H. Tepeyran

Macaristan Halk Cumhuriyeti
Hükümeti adına
Laslo Ujhazy

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası	:	29 . V . 1951 ve 1/109
Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası	:	30 . V . 1951 ve 4/315
Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları	:	Cilt Sayfa 3 265 7 136,338:339,429:430,483:484:485,486, 486,486,499:502

[Birleşim : 78:82 — 161 sıra sayılı Basmayazı 78 nci Birleşim Tutanağına bağlıdır.]